

Preventiebeleid schendingen wetenschappelijke integriteit

De Vereniging van Universiteiten VSNU vernieuwt en publiceert de landelijke afspraken over wetenschappelijke integriteit. De kernwaarden zijn: zorgvuldigheid, betrouwbaarheid, eerlijkheid, onpartijdigheid, verantwoordelijkheid en respect. De universiteiten stellen gezamenlijk hun beleid ter voorkoming van schendingen van deze waarden vast. Dit preventiebeleid is gericht op de twee belangrijke groepen van de wetenschappelijke gemeenschap:

- studenten: bachelorstudenten, masterstudenten en promovendi
- medewerkers: alle onderzoekers en ondersteunend personeel

Aandacht voor en naleving van de waarden van integere wetenschapsbeoefening behoort tot de basisvoorwaarden van de universiteit, en raakt iedere betrokkene: dit begint al bij de eerste stappen: de bacheloropleiding. De aandacht ter voorkoming van overtredingen neemt toe in de volgende stadia: de (onderzoeks-)master en de promotietrajecten. Wanneer vervolgens een professionele loopbaan als onderzoeker of ondersteuner wordt begonnen, wordt opnieuw ruime aandacht aan het voorkomen van schendingen van de wetenschappelijke integriteit besteed. Deze notitie schetst de wijze waarop de universiteiten dat met deze doelgroepen zullen realiseren.

Studenten

Meteen in de bachelorfase zullen studenten op de hoogte worden gebracht van de aard van de wetenschappelijke integriteit in het algemeen en van respect voor de intellectuele eigendom van anderen en de ontoelaatbaarheid van plagiaat in het bijzonder. Deze aandacht vindt zijn weerslag in het onderwijsmateriaal, waarin ook voorbeelden zijn opgenomen van de soms ingewikkelde en gevoelige praktijken en dilemma's rondom concept- of ideevorming, presentatie van het geleerde, omgaan met en vastlegging van onderzoeksgegevens, en de correcte wijze van citeren. Voorbeelden zijn voorhanden in elektronische leeromgevingen zoals Blackboard. Zie bijvoorbeeld de Virtual Academic Integrity Laboratory (VAIL) van de University of Maryland (<http://www.umuc.edu/cip/vail/>). Het is belangrijk in de bacheloropleiding de aandacht steeds opnieuw op wetenschappelijk integer handelen te vestigen. Bij instellingsaccreditaties wordt het beleid om schendingen van de wetenschappelijke integriteit tegen te gaan, geëvalueerd.

Een zelfde, maar intensievere aanpak geldt voor de masteropleidingen. Daarin wordt expliciet aandacht besteed aan:

- plagiaat en het correct omgaan met intellectueel eigendom;
- dataverzameling en -opslag, surveys, patiëntonderzoeken, experimenten, etc.
- methodische zaken als omgaan met afwijkende meetpunten, non respons bij enquêtes, en dergelijke;
- het scheppen van een open cultuur waarin plaats is voor het kritisch bevragen en volgen van andere onderzoekers en het toetsen van elkaars werk.

In de graduate schools geldt het bovenstaande en daarnaast volgen de master- en PhD-studenten algemene cursussen over wetenschappelijke integriteit en vakspecifieke programma's waarin voorbeelden uit de eigen discipline worden behandeld.

Promovendi zijn de belangrijkste doelgroep van instructie over de preventie van schendingen van de wetenschappelijke integriteit. Graduate schools zullen voor elke promovendus ten minste twee begeleiders aanstellen en zij bevorderen een klimaat van actieve wetenschappelijke discussies en sociale controle. In het Standard Evaluation Protocol wordt bij de beoordeling van de onderzoekersopleidingen ook hieraan aandacht besteed.

Aan het slot van de promotieplechtigheid zal de rector—of diens plaatsvervanger—de promovendus opnieuw herinneren aan zijn verantwoordelijkheid jegens de wetenschap en de samenleving en aan zijn plicht tot naleving van de regels voor een integere wetenschapsbeoefening.

Medewerkers

Het preventiebeleid richt zich daarnaast ook op alle medewerkers van universiteiten en onderzoeksinstituten. De code wetenschapsbeoefening, de definities van schendingen, en de richtlijnen voor het handelen in geval van verdenkingen, worden actief onder de aandacht gebracht van alle leden van de wetenschappelijke gemeenschap. Bij hun aanstelling tekenen medewerkers ervoor de spelregels te kennen en deze na te zullen leven.

Decanen, instituutdirecteuren en hoogleraren zijn als eerste verantwoordelijk voor de verspreiding van de code en de regels en voor een eerlijk, open en kritisch wetenschappelijk klimaat. Elke onderzoeker aan de universiteit voelt zich verantwoordelijk voor integere wetenschapsbeoefening, niet alleen door hemzelf, maar ook door zijn collega's. Vanzelfsprekend zijn alle regels en documenten terug te vinden op de website van de universiteit.

Alle leden van de wetenschappelijke gemeenschap, studenten inbegrepen, kennen het bestaan van de vertrouwenspersoon wetenschappelijke integriteit en weten de weg naar de Commissie Wetenschappelijke Integriteit.

Ten slotte is afgesproken als preventieve maatregel en voorbeeld de overtredingen die zich in het verleden hebben voorgedaan geanonimiseerd te publiceren op de website van de VSNU.